

Як зароджувалась гласність в Маріуполі?

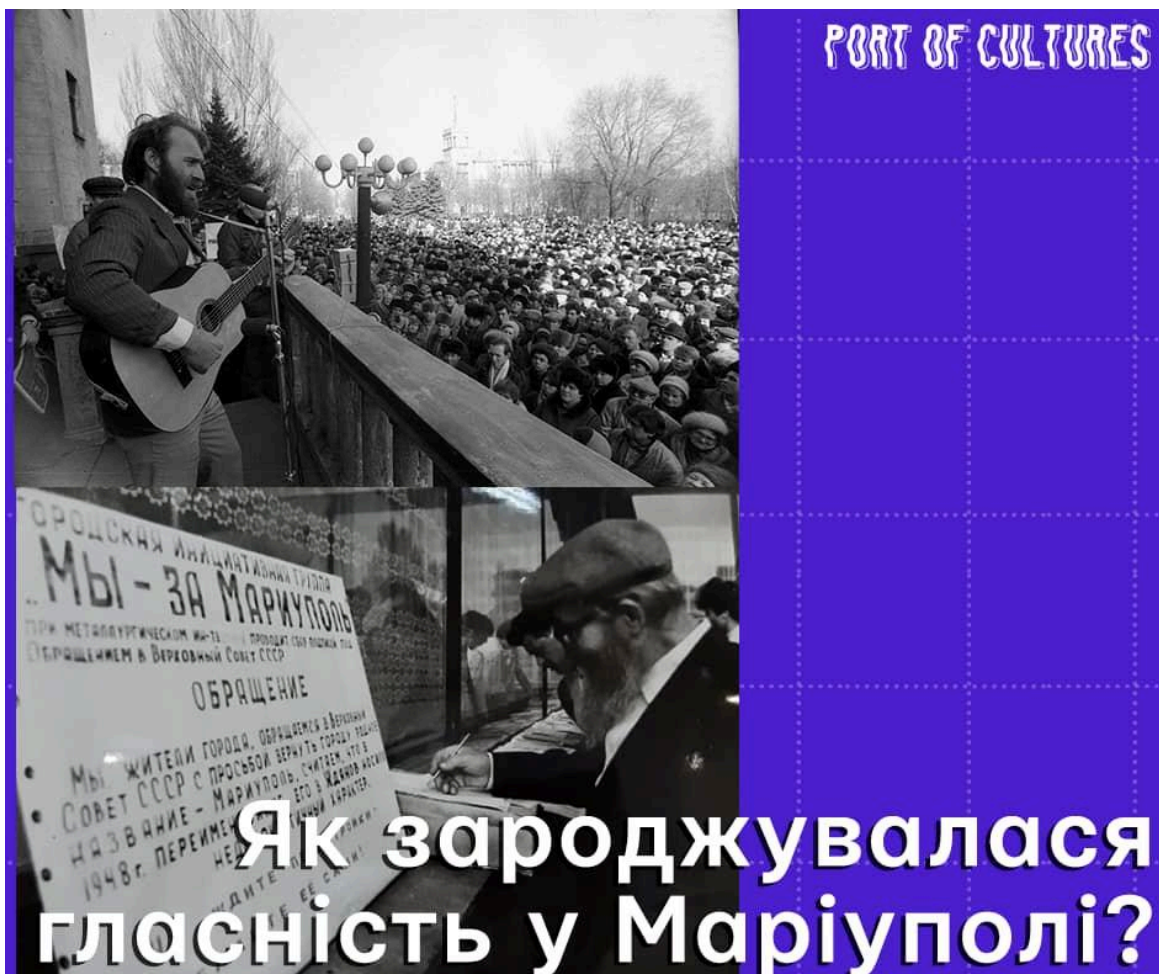
<https://www.facebook.com/portofcultures/posts/pfbid02jq22EM69kWtBr2LtdqUAp3yRcLJlwhJX7vEBcPyTeHfnanS5inPwq5mexHirAghv1>

01 лютого 2022, вівторок

Автор: Порт культур

Українська

Сьогодні українці виходять на вулиці з різними проблемами: починаючи від тарифних планів та проблем із міським транспортом, закінчуючи питаннями екології. А чи знаєте ви, за що маріупольці починали мітингувати в період розбудови?

Започатковані в 1985 році реформи в СРСР, спричинили не лише значні економіко-політичні зміни в країні, а й започаткували зародження демократії та гласності.

Люди почали виходити на мітинги, адже через цей інструмент вони могли не лише безпосередньо впливати на прийняття рішень у соціальній, економічній сфері, а й мали можливість говорити про «наболілі» проблеми, про які раніше говорити було «не прийнято».

Перші мітинги у нашому місті розпочалися під гаслами за повернення місту Жданову його історичної назви. Активісти, серед яких були журналісти, студенти, викладачі, художники, працівники підприємств, об'єдналися в громадський рух «За Маріуполь». Його учасники влаштовували лекції, концерти, збирали підписи за перейменування, а художники з об'єднання «Маріуполь-87» (*про яке ми писали раніше*¹) підтримували активістів, влаштовуючи вуличні виставки та інсталяції, які стали символом руху за повернення тодішньому Жданову історичної назви – Маріуполь.

«Маріупольцям вдалося першими в Україні відновити історичну справедливість – повернути рідному місту його справжнє ім'я. Зрозуміло, що фінальне рішення приймалося в ЦК КПРС, але, з іншого боку, нічого не вийшло б, якби не було тиску самих маріупольців. Я пам'ятаю, як по всьому місту, біля ЦУМу, в Театральному сквері збирали підписи»,

– зазначав засновник організації «Архі-Місто» Андрій Марусов на виставці «Маріуполь: повернення імені» у 2019 році.

Після переможних мітингів за перейменування Жданова, наставала черга наступної проблеми, яка хвилювала городян – екологія, розмови про яку раніше велися скоріше на «кухонному» рівні.

¹Група художників «Маріуполь-87», Порт культур, 21.12.2021, <https://www.facebook.com/portofcultures/posts/454393089458884>, Internet Archive: https://archive.org/details/21_12_2021.fb.port_kulturu.grupa_hudozhnykiv_mariupol_87

З руху «За Маріуполь» вийшло кілька нових об'єднань, серед яких було й «екологічне» – «За чистий Маріуполь».

Регулярні протести маріупольців привернули увагу громадськості та влади, але кардинально не змінили ситуацію. Учасники руху не лише організовували мітинги, а й займалися активною просвітницькою діяльністю – публікували у газетах бюлетені про екологічний стан міста.

У Маріуполі, як і в тисячах союзних міст, населення дедалі сміливіше критикувало владу, тому однією з тематик протестів другої половини 1980-х років був антикомунізм. Люди вимагали вибори на багатопартійній основі, націоналізацію майна КПРС, перейменування вулиць, ліквідацію парткомів на підприємствах. Крім цього, на протести людей виводив дефіцит продуктів та товарів першої потреби.

Улюбленими місцями для проведення мітингів був Театральний сквер, який досі залишається незмінним місцем для активістів, і колишня будівля міськкому комуністичної партії, в яку після її заборони переїхала Дитяча школа мистецтв.

Саме в цих місцях зароджувалася демократія та гласність у Маріуполі. Звісно, організаторів акцій протесту нерідко штрафували, але це не зупиняло активних маріупольців, які тепер мали змогу відкрито і без страху озвучувати свою думку.

#Маріуполь #Порт_культур #Тут_варто_знати_більше

Русский

Сегодня украинцы выходят на улицы с различными проблемами: начиная от тарифных планов и проблем с городским транспортом, заканчивая вопросами экологии. А знаете ли вы, за что начинали митинговать мариупольцы в период перестройки?

Начатые в 1985 году реформы в СССР, повлекли за собой не только значительные экономико-политические перемены в стране, но и положили начало зарождению демократии и гласности.

Люди начали выходить на митинги, ведь через этот инструмент они могли не только непосредственно влиять на принятие решений в социальной, экономической сфере, но и имели возможность говорить о «наболевших» проблемах, о которых ранее говорить было «не положено».

Первые митинги в нашем городе начались под лозунгами за возвращение городу Жданову его исторического названия. Активисты, среди которых были журналисты, студенты, преподаватели, художники, работники предприятий объединились в общественное движение «За Мариуполь». Его участники устраивали лекции, концерты, собирали подписи за переименование, а художники из объединения «Мариуполь-87» поддерживали активистов, устраивая уличные выставки и инсталляции, которые стали символом движения за возвращение тогдашнему Жданову исторического названия - Мариуполь.

«Мариупольцам удалось первыми в Украине восстановить историческую справедливость – вернуть родному городу его настоящее имя. Понятно, что финальное решение принималось в ЦК КПСС, но, с другой стороны, ничего бы не вышло, если бы не было давления самих мариупольцев. Я помню, как по всему городу, возле ЦУМа, в Театральном сквере собирали подписи»,

— отмечал основатель организации «Архи-город» Андрей Марусов

на выставке «Мариуполь: возвращение имени» в 2019 году.

После победных митингов за переименование Жданова, наступил черёд следующей проблемы, которая волновала горожан – экология, разговоры о которой раньше велись скорее на «кухонном» уровне. Из движения «За Мариуполь» вышло несколько новых объединений, среди которых было и «экологическое» - «За чистый Мариуполь».

Регулярные протесты мариупольцев обратили на себя внимание общественности и властей, но кардинально не изменили ситуацию. Участники движения не только организовывали митинги, но и занимались активной просветительской деятельностью – публиковали в газетах бюллетени об экологическом состоянии города.

В Мариуполе, как и в тысяче союзных городов, население все смелее критиковало власть, поэтому одной из тематик протестов второй половины 1980-х годов был антикоммунизм. Люди требовали выборы на многопартийной основе, национализацию имущества КПСС, переименование улиц, ликвидацию парткомов на предприятиях. Кроме этого, на протесты людей приводил дефицит продуктов и товаров первой необходимости.

Излюбленными местами для проведения митингов был Театральный сквер, который до сих пор остается неизменным местом для активистов, и бывшее здание горкома коммунистической партии, в которое вскоре после её запрета переехала Детская школа искусств.

Именно в этих местах зарождалась демократия и гласность в Мариуполе. Разумеется, организаторы акций протеста нередко подвергались штрафам, но это не останавливало активных мариупольцев, которые теперь могли открыто и без страха озвучивать свое мнение.

English

Today Ukrainians take to the streets with various problems: from tariff plans and problems with urban transportation to environmental issues. Do you know what the people of Mariupol started rallying for during perestroika?

Started in 1985, the reforms in the Soviet Union, entailed not only significant economic and political changes in the country, but also marked the beginning of the birth of democracy and publicity.

People began to go to meetings, because through this tool, they could not only directly influence the decision-making in the social, economic sphere, but also had the opportunity to speak about the «sore» problems, which previously was not supposed to talk about.

The first rallies in our city began with slogans in favor of returning the city of Zhdanov to its historical name. Activists, including journalists, students, teachers, artists and workers of the enterprises united in the social movement «For Mariupol». The activists organized lectures, concerts and collected signatures in favor of renaming. The artists from the association «Mariupol-87» supported the activists by staging street exhibitions and installations which became a symbol of the movement for giving back the historical name Mariupol to the then Zhdanov.

«The Mariupol activists were the first in Ukraine to restore historical justice - to return their hometown its real name. It is clear that the final decision was made in the CPSU Central Committee, but on the other hand, nothing would have come out if there had not been pressure from the Mariupol residents themselves. I remember how signatures were collected all over the city, near the Central Department Store, in the Theater Square,»

said Andrei Marusov, founder of the organization «Archi-City», at the exhibition «Mariupol: Return of the Name» in 2019.

After the victorious rallies for the renaming of Zhdanov, it was time for the next problem that concerned the citizens - ecology, the

talk about which used to be more on the «kitchen» level. Several new associations emerged from the «For Mariupol» movement, including the «ecological» one, For a Clean Mariupol.

Regular protests by Mariupol residents drew the attention of the public and the authorities, but did not change the situation dramatically. Members of the movement not only organized meetings, but were also involved in educational activities, publishing bulletins about the environmental condition of the city in newspapers.

In Mariupol, as in a thousand of Soviet cities, the population became increasingly critical of the government, so one of the themes of protests in the second half of the 1980s was anti-communism. People demanded multi-party elections, nationalization of the CPSU property, renaming of streets, and liquidation of party committees at enterprises. In addition, shortages of food and basic necessities led people to the protests.

The favorite places for rallies were the Theater Square, which is still a constant place for activists, and the former building of the city committee of the Communist Party, which soon after its prohibition moved the Children's Art School.

It was in these places that democracy and publicity were born in Mariupol. Of course, organizers of protests were often fined, but that did not stop active Mariupol residents, who could now openly and without fear voice their opinions.

Про автора

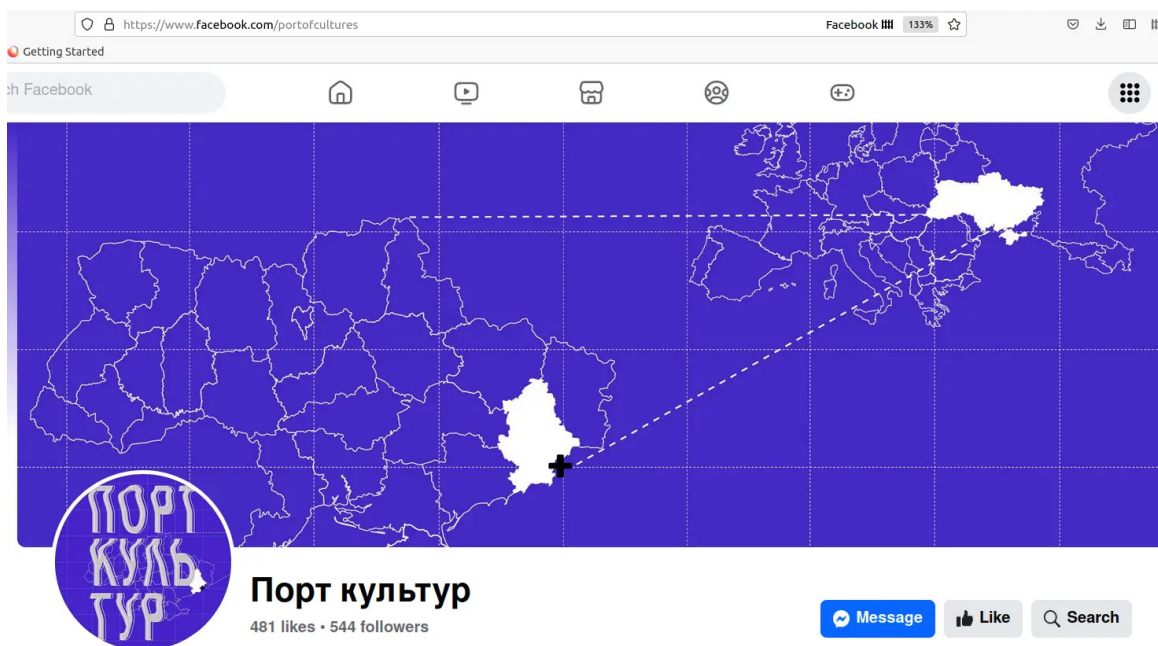

<https://web.archive.org/web/20200520055905/http://port-of-cultures.com>

«Порт Культур» - это первый в масштабах страны проект по созданию мультифункционального культурного центра с современной нарративной экспозицией о местной идентичности.

Идея создания культурного центра принадлежит Мариупольскому городскому совету. Авторами концепции являются ведущие польские и национальные эксперты в сфере создания культурных институций.

<https://www.facebook.com/portofcultures>

Скріншот - Оригінал

(1)

/portofcultures/posts/pfbid02jq22EM69kwtBr2LtdqUAp3yRcLJ1whJX7vEBcPyTeHfnanS5inPwq5m Facebook III

«Маріупольцям вдалося першими в Україні відновити історичну справедливість – повернути рідному місту його справжнє ім'я. Зрозуміло, що фінальне рішення приймалося в ЦК КПРС, але, з іншого боку, нічого не вийшло б, якби не було тиску самих маріупольців. Я пам'ятаю, як по всьому місту, біля ЦУМу, в Театральному сквері збирали підписи», – зазначав засновник організації «Архі-Місто» Андрій Марусов на виставці «Маріуполь: повернення імені» у 2019 році.

Після переможних мітингів за перейменування Жданова, настала черга наступної проблеми, яка хвилювала городян – екологія, розмови про яку раніше велися скоріше на «кухонному» рівні. З руху «За Маріуполь» вийшло кілька нових об'єднань, серед яких було й «екологічне» – «За чистий Маріуполь».

Регулярні протести маріупольців привернули увагу громадськості та влади, але кардинально не змінили ситуацію. Учасники руху не лише організовували мітинги, а й займалися активною просвітницькою діяльністю – публікували у газетах бюлетені про екологічний стан міста.

У Маріуполі, як і в тисячах союзних міст, населення дедалі сміливіше критикувало владу, тому однією з тематик протестів другої половини 1980-х років був антикомунізм. Люди вимагали вибори на багатопартійній основі, націоналізацію майна КПРС, перейменування вулиць, ліквідацію парткомів на підприємствах. Крім цього, на протести людей виводив дефіцит продуктів та товарів першої потреби.

Улюбленими місцями для проведення мітингів був Театральний сквер, який досі залишається незмінним місцем для активістів, і колишня будівля міськкому комуністичної партії, в яку після її заборони переїхала Дитяча школа мистецтв.

Саме в цих місцях зароджувалася демократія та гласність у Маріуполі. Звісно, організаторів акцій протесту нерідко штрафували, але це не зупиняло активних маріупольців, які тепер мали змогу відкрито і без страху озвучувати свою думку.

[#Маріуполь](#)

[#Порт_культур](#)

(2)

'portofcultures/posts/pfbid02jq22EM69kWtBr2LtdqUAp3yRcLJ1whJX7vEBcPyTeHfnanS5inPwq5m Facebook

думку.

[#Маріуполь](#)

[#Порт_культур](#)

[#Тут_варто_знати_більше](#)

Сегодня украинцы выходят на улицы с различными проблемами: начиная от тарифных планов и проблем с городским транспортом, заканчивая вопросами экологии. А знаете ли вы, за что начинали митинговать мариупольцы в период перестройки?

Начатые в 1985 году реформы в СССР, повлекли за собой не только значительные экономико-политические перемены в стране, но и положили начало зарождению демократии и гласности.

Люди начали выходить на митинги, ведь через этот инструмент они могли не только непосредственно влиять на принятие решений в социальной, экономической сфере, но и имели возможность говорить о «наболевших» проблемах, о которых ранее говорить было «не положено».

Первые митинги в нашем городе начались под лозунгами за возвращение городу Жданову его исторического названия. Активисты, среди которых были журналисты, студенты, преподаватели, художники, работники предприятий объединились в общественное движение «За Мариуполь». Его участники устраивали лекции, концерты, собирали подписи за переименование, а художники из объединения «Мариуполь-87» поддерживали активистов, устраивая уличные выставки и инсталляции, которые стали символом движения за возвращение тогдашнему Жданову исторического названия - Мариуполь.

«Мариупольцам удалось первыми в Украине восстановить историческую

(3)

/portofcultures/posts/pfbid02jq22EM69kWtBr2LtdqUAp3yRcLJ1whJX7vEBcPyTeHfnanS5inPwq5m Facebook III

устроивая уличные выставки и инсталляции, которые стали символом движения за возвращение тогдашнему Жданову исторического названия - Мариуполь.

«Мариупольцам удалось первыми в Украине восстановить историческую справедливость – вернуть родному городу его настоящее имя. Понятно, что финальное решение принималось в ЦК КПСС, но, с другой стороны, ничего бы не вышло, если бы не было давления самих мариупольцев. Я помню, как по всему городу, возле ЦУМа, в Театральном сквере собирали подписи», – отмечал основатель организации «Архи-город» Андрей Марусов на выставке «Мариуполь: возвращение имени» в 2019 году.

После победных митингов за переименование Жданова, наступил черёд следующей проблемы, которая волновала горожан – экология, разговоры о которой раньше велись скорее на «кухонном» уровне. Из движения «За Мариуполь» вышло несколько новых объединений, среди которых было и «экологическое» - «За чистый Мариуполь».

Регулярные протесты мариупольцев обратили на себя внимание общественности и властей, но кардинально не изменили ситуацию. Участники движения не только организовывали митинги, но и занимались активной просветительской деятельностью – публиковали в газетах бюллетени об экологическом состоянии города.

В Мариуполе, как и в тысяче союзных городов, население все смелее критиковало власть, поэтому одной из тематик протестов второй половины 1980-х годов был антикоммунизм. Люди требовали выборы на многопартийной основе, национализацию имущества КПСС, переименование улиц, ликвидацию парткомов на предприятиях. Кроме этого, на протесты людей приводил дефицит продуктов и товаров первой необходимости.

Излюбленными местами для проведения митингов был Театральный сквер, который до сих пор остается неизменным местом для активистов, и бывшее здание горкома коммунистической партии, в которое вскоре после её запрета переехала Детская школа искусств.

(4)

/portofcultures/posts/pfbid02jq22EM69kwtBr2LtdqUAp3yRcLJ1whJX7vEBcPyTeHfnanS5inPwq5m Facebook III

приводил дефицит продуктов и товаров первой необходимости.

Излюбленными местами для проведения митингов был Театральный сквер, который до сих пор остается неизменным местом для активистов, и бывшее здание горкома коммунистической партии, в которое вскоре после её запрета переехала Детская школа искусств.

Именно в этих местах зарождалась демократия и гласность в Мариуполе. Разумеется, организаторы акций протеста нередко подвергались штрафам, но это не останавливало активных мариупольцев, которые теперь могли открыто и без страха озвучивать свое мнение.

Today Ukrainians take to the streets with various problems: from tariff plans and problems with urban transportation to environmental issues. Do you know what the people of Mariupol started rallying for during perestroika?

Started in 1985, the reforms in the Soviet Union, entailed not only significant economic and political changes in the country, but also marked the beginning of the birth of democracy and publicity.

People began to go to meetings, because through this tool, they could not only directly influence the decision-making in the social, economic sphere, but also had the opportunity to speak about the "sore" problems, which previously was not supposed to talk about.

The first rallies in our city began with slogans in favor of returning the city of Zhdanov to its historical name. Activists, including journalists, students, teachers, artists and workers of the enterprises united in the social movement "For Mariupol". The activists organized lectures, concerts and collected signatures in favor of renaming. The artists from the association "Mariupol-87" supported the activists by staging street exhibitions and installations which became a symbol of the movement for giving back the historical name Mariupol to the then Zhdanov.

"The Mariupol activists were the first in Ukraine to restore historical justice - to return their hometown its real name. It is clear that the final decision was made in the CPSU Central Committee, but on the other hand, nothing would have come out if

(5)

/portofcultures/posts/pfbid02jq22EM69kWtBr2LtdqUAp3yRcLJ1whJX7vEBcPyTeHfnanSSinPwq5m Facebook

renaming. The artists from the association "Mariupol-87" supported the activists by staging street exhibitions and installations which became a symbol of the movement for giving back the historical name Mariupol to the then Zhdanov.

"The Mariupol activists were the first in Ukraine to restore historical justice - to return their hometown its real name. It is clear that the final decision was made in the CPSU Central Committee, but on the other hand, nothing would have come out if there had not been pressure from the Mariupol residents themselves. I remember how signatures were collected all over the city, near the Central Department Store, in the Theater Square," said Andrei Marusov, founder of the organization "Archi-City," at the exhibition "Mariupol: Return of the Name" in 2019.

After the victorious rallies for the renaming of Zhdanov, it was time for the next problem that concerned the citizens - ecology, the talk about which used to be more on the "kitchen" level. Several new associations emerged from the "For Mariupol" movement, including the "ecological" one, For a Clean Mariupol.

Regular protests by Mariupol residents drew the attention of the public and the authorities, but did not change the situation dramatically. Members of the movement not only organized meetings, but were also involved in educational activities, publishing bulletins about the environmental condition of the city in newspapers.

In Mariupol, as in a thousand of Soviet cities, the population became increasingly critical of the government, so one of the themes of protests in the second half of the 1980s was anti-communism. People demanded multi-party elections, nationalization of the CPSU property, renaming of streets, and liquidation of party committees at enterprises. In addition, shortages of food and basic necessities led people to the protests.

The favorite places for rallies were the Theater Square, which is still a constant place for activists, and the former building of the city committee of the Communist Party, which soon after its prohibition moved the Children's Art School.

It was in these places that democracy and publicity were born in Mariupol. Of course, organizers of protests were often fined, but that did not stop active Mariupol residents, who could now openly and without fear voice their opinions.

(6)

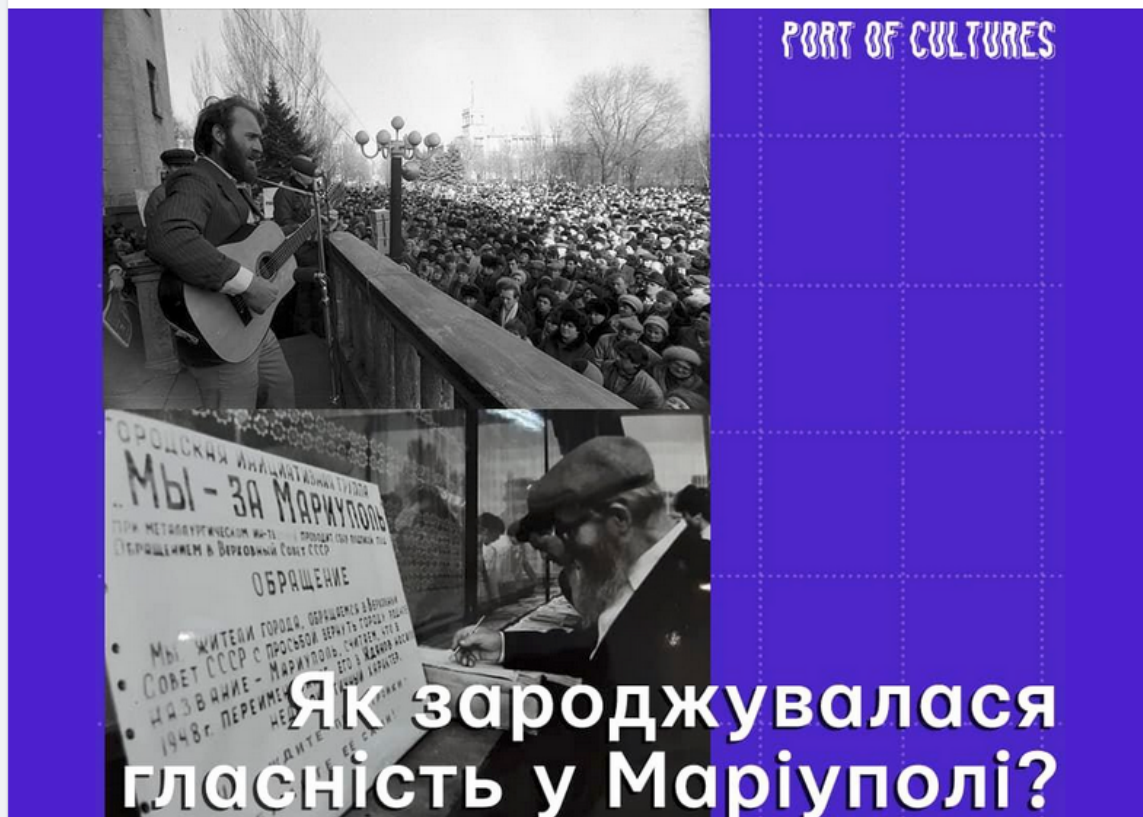
/portofcultures/posts/pfbid02jq22EM69kWtBr2LtdqUAp3yRcLJ1whJX7vEBcPyTeHfnanS5inPwq5m Facebook III

The favorite places for rallies were the Theater Square, which is still a constant place for activists, and the former building of the city committee of the Communist Party, which soon after its prohibition moved the Children's Art School.

It was in these places that democracy and publicity were born in Mariupol. Of course, organizers of protests were often fined, but that did not stop active Mariupol residents, who could now openly and without fear voice their opinions.

See Translation

12

3 comments

(7)